

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Kerkbuurt 66a, Wijdenes, gemeente Drechterland
Adviesnummer	19007
Opsteller(s)	A.S. de Groot (archeoloog) & C.M. Soonius (senior archeoloog)
Datum	31-01-2019

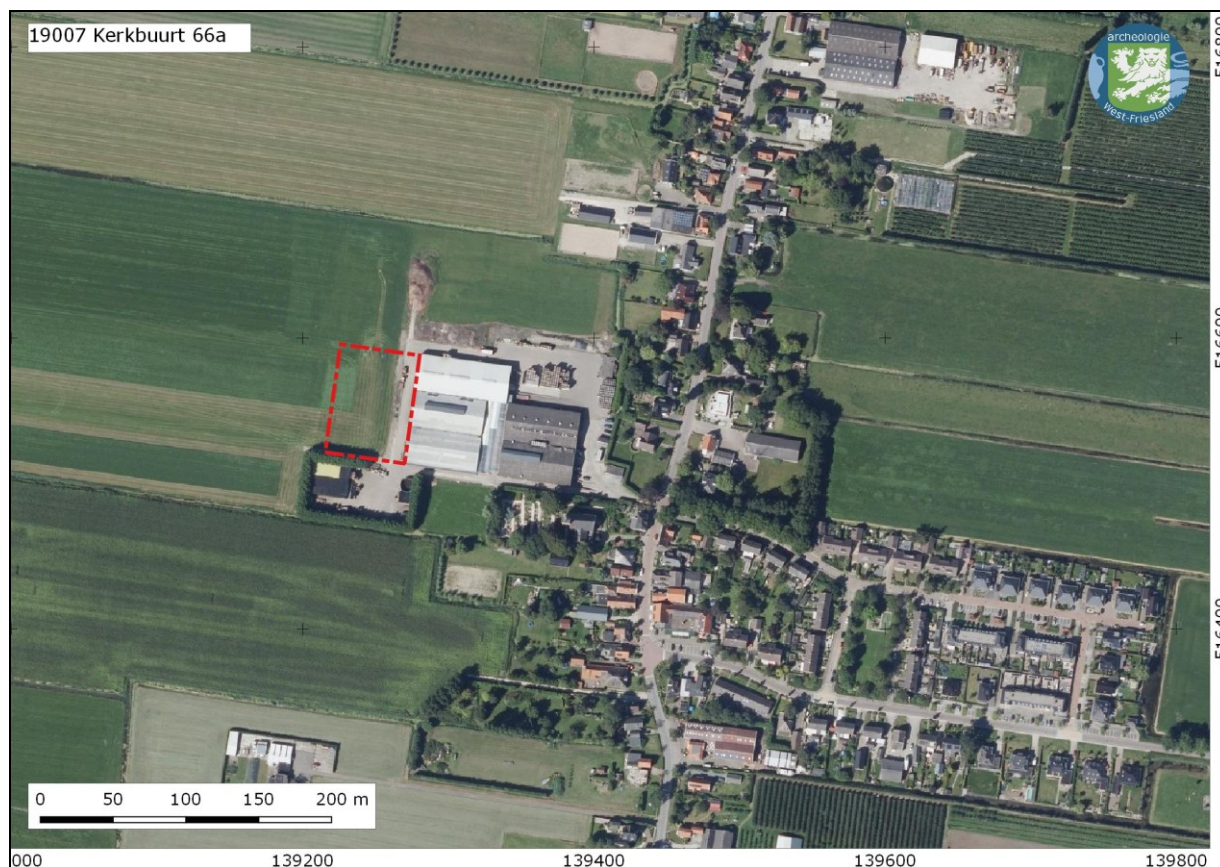
Advies	Vrijgeven. Eventueel monitoring graafwerkzaamheden. (kosteloos)
Vervolgtraject	Archeologie West-Friesland verzoekt om de bouwplannen aan te leveren zodra deze beschikbaar zijn. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon: dhr. N. Hidding) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het vergroten van een agrarisch bouwvlak aan de Kerkbuurt 66a in Wijdenes, gemeente Drechterland (afb. 1).

Op het perceel zijn al een aantal bedrijfshallen aanwezig. De vergroting van het bouwvlak bevindt zich achter de bestaande bebouwing. Het staat in de planning om hier een extra bedrijfsruimte en overkapping te realiseren. Binnen de nieuwbouw zal ook ruimte komen voor het huisvesten van werknemers. De vergroting van het bouwvlak heeft een totale oppervlakte van ca. 4.130 m². Er is nog geen definitief funderingsplan opgesteld.

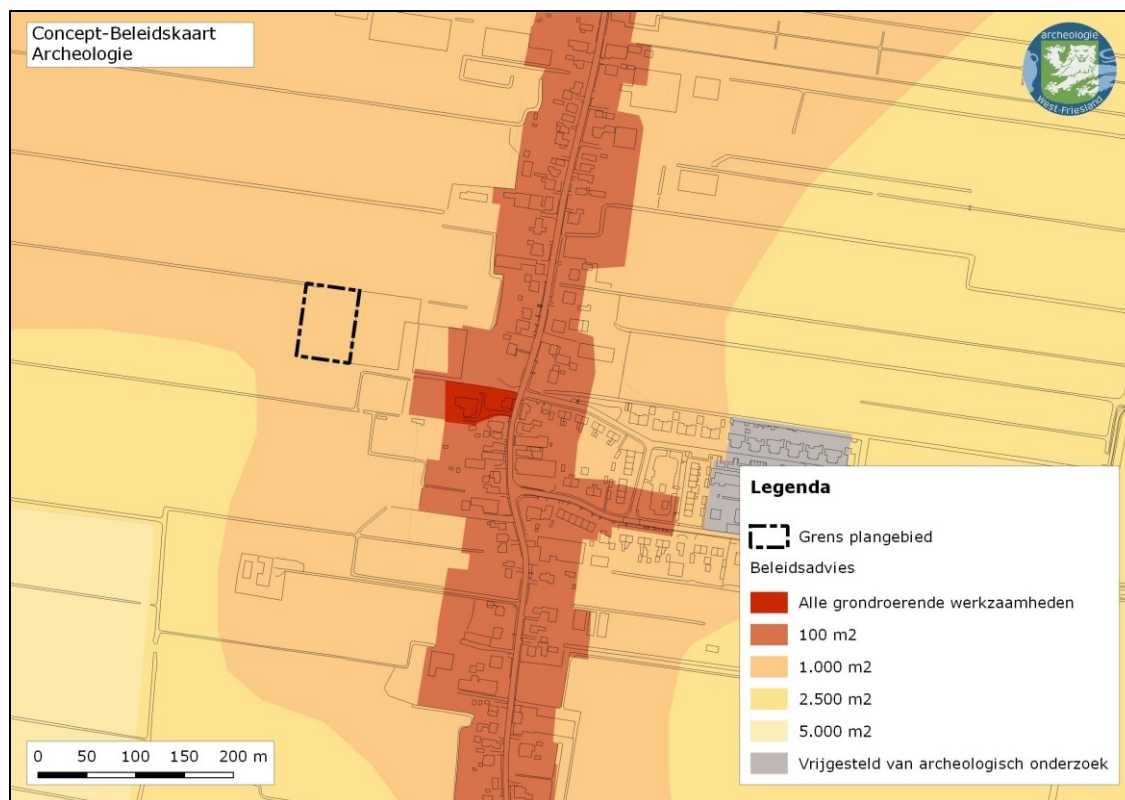
Afbeelding 1. De ligging van het plangebied Kerkbuurt 66a (rode stippellijn) op een luchtfoto (Bron: PDOK).

2. Bestemmingsplan en concept-beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan 'Drechterland Zuid' en 'Eerste herziening bestemmingsplan Drechterland Zuid' van de gemeente Drechterland.¹ Middels dit bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het aspect archeologie bij ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 40 cm.

Archeologie West-Friesland ontwikkelt voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart. Voor deze concept-beleidskaart zijn onder andere bodemkaarten gebruikt om de archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie nader te specificeren. Volgens de concept-beleidskaart archeologie ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Daar is een vrijstellingsgrens van 1.000 m² aan verbonden (afb. 2). De vergroting van het bouwvlak en de daarbij horende geplande nieuwbouw zullen de grenzen uit het bestemmingsplan en de concept-beleidskaart archeologie overschrijden.

¹ NL.IMRO.0498.BPDrechterlandZd-vg01 en NL.IMRO.0498.EHBPDrechterlandZd-VG01.

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de concept-beleidskaart archeologie van de gemeente Drechterland.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied bevindt zich in de polder van Schellinkhout en Wijdenes en is van zeer hoge historisch-geografische waarde (WFR309G). De regelmatige strokenverkaveling is hier zeer gaaf. Er is nauwelijks verstoring aanwezig. De polder is zeer kenmerkend voor de vroege veenontginningen, die in West-Friesland inmiddels door zeeinbraken en herinrichting zeldzaam zijn geworden. De samenhang met de ontginnings- en bewoningsas van Wijdenes, de Hemweg en de West-Friese Omringdijk is duidelijk aanwezig.

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de historische kaart van Johannes Dou uit 1651-1654 is duidelijk zichtbaar dat het plangebied buiten het oude bewoningslint van Wijdenes valt (afb. 3). Ook op de latere kadastrale minuutkaart uit 1824 is geen bebouwing zichtbaar binnen het plangebied. Tevens is er geen indicatie voor bewoning in de Middeleeuwen. De verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is laag.

4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van geomorfologische- en bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Het plangebied ligt op de geomorfologische kaart (schaal 1:50.000) bovenop een getij-inversierug (code 3k33).²

Uit de bodemkaart blijkt dat binnen het plangebied kalkrijke poldervaaggronden aanwezig zijn, gevormd in lichte/zware zavel (code Mn15A/Mn25A).³ Hierbij hoort een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Op het Actueel Hoogtebestand Nederland is de brede kreekrug ook nog goed zichtbaar. De omgeving van het plangebied is relatief hoger gelegen dan het omringende

² Stiboka/RGD 1979.

³ Stiboka 1987.

gebied (afb. 4). Deze wat hoger gelegen gronden waren bijzonder geschikt voor bewoning in de Bronstijd. Daarom geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit deze periode.

In de directe omgeving van het plangebied is één vondstmelding bekend in Archis. Het betreft een losse vondst die gedaan is door een particulier op een akker ten westen van de Dorpsweg (Archisnummer 3284983100). Het gaat hier om een vuurstenen schrabber uit de Bronstijd.

Verder is nabij het plangebied, aan de overzijde van de weg, in 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd voor plangebied 't Wuiver en Koggeweg door RAAP Archeologisch Adviesbureau. Er werden geen aanwijzingen gevonden voor archeologische vindplaatsen, ondanks de middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het Laat-Neolithicum tot en met de Bronstijd. De locatie lag in het verleden waarschijnlijk te laag voor bewoning.⁴ Op de hoogtekartaart is te zien dat de locatie van het plangebied Kerkbuurt 66a in verhouding hoger gelegen is dan het terrein langs Het Wuiver (afb. 4).

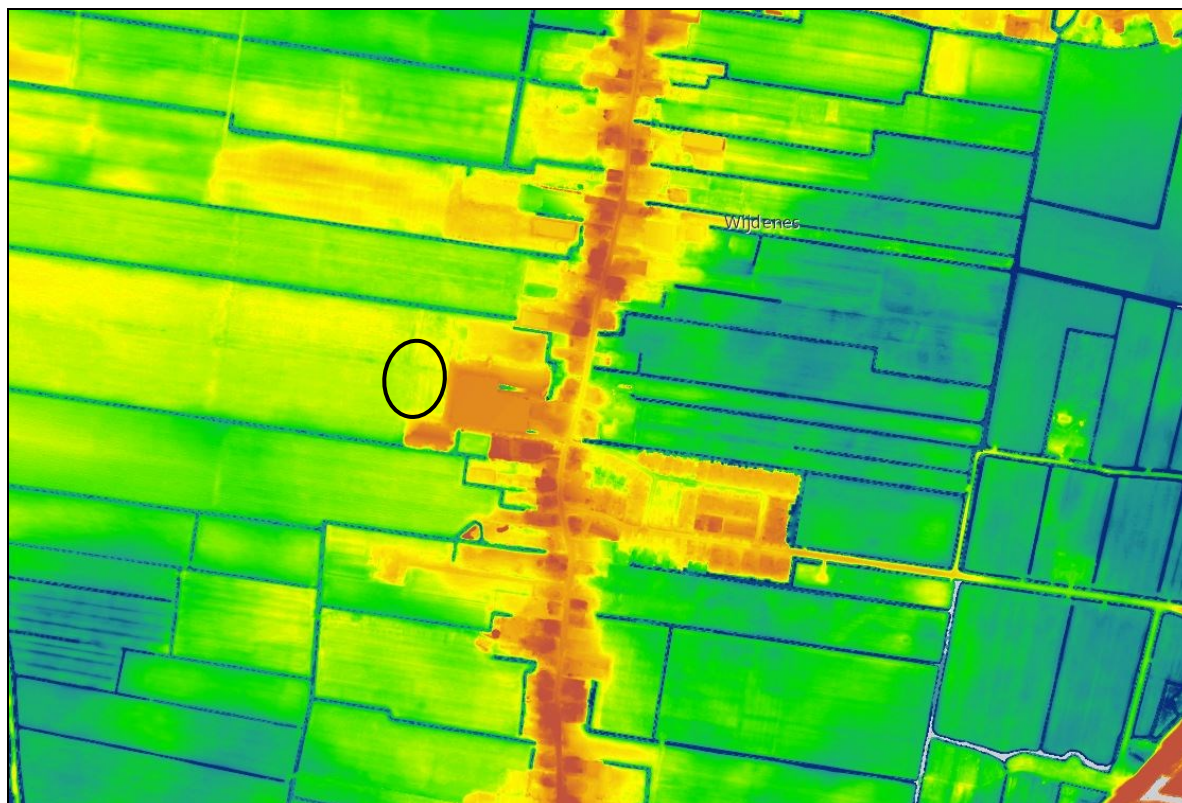

Afbeelding 3. De globale ligging van het plangebied (zwarte cirkel, bij benadering) op de kaart van Dou (1651-1654).

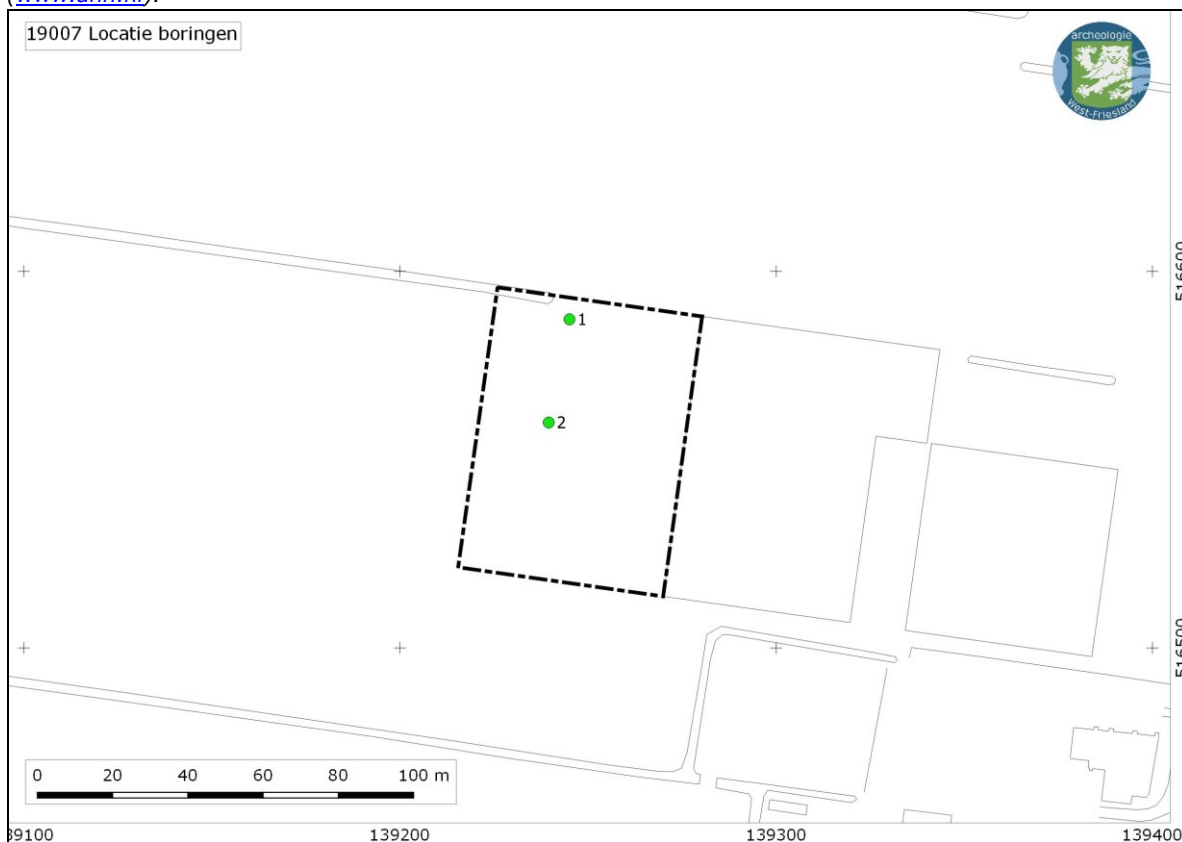
5. Veldtoets

Om te testen of mogelijke bronstijdsproen nog aanwezig zijn binnen het plangebied, is op 30 januari 2019 een veldtoets uitgevoerd in de vorm van 2 boringen op de locatie van de uitbreiding van de bedrijfsruimte (afb. 5 en Bijlage 1: Boorbeschrijvingen). Uit de boringen blijkt dat het potentieel bewoonbare bronstijdniveau op de locatie van het plangebied is afgetoet. Onder de bouwvoor bevindt zich een rommelige menglaag met donkere vlekken en stukken rood puin. De bodem is hier verstoord tot op een diepte van ca. 70 tot 95 cm onder maaiveld. De hoge verwachting voor bewoningssporen uit de Bronstijd kan daarmee naar beneden worden bijgesteld. Eventuele bronstijdsproen worden hier namelijk dicht onder het maaiveld verwacht.

⁴ De Kort 2004

Afbeelding 4. De globale ligging van het plangebied (zwarte cirkel) op het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (www.ahn.nl).

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) ten opzichte van de gezette boringen (groene stippen) op het perceel Kerkbuurt 66a.

6. Conclusie

Het staat in de planning om op het perceel Kerkbuurt 66a in Wijdenes het bouwvlak te vergroten ten behoeve van het bijbouwen van bedrijfsruimte. Het gaat hier om een bouwvlakvergroting van ca. 4.130 m². De vrijstellingsgrenzen uit het geldende bestemmingsplan en uit de concept-beleidskaart archeologie zullen worden overschreden.

De verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is op basis van historisch kaartmateriaal laag.

Op basis van de geomorfologische kaart, de bodemkaart, de hoogtekaart en archeologische bronnen geldt binnen het plangebied in principe een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Uit de veldtoets blijkt echter dat deze verwachting naar beneden kan worden bijgesteld. Het oorspronkelijke bodemprofiel is diep omgezet. Mogelijk zijn diepere sporen nog intact.

7. Advies

Vanwege de geconstateerde verstoring van het bodemarchief ter plaats is op basis van de veldtoets, nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert het bouwvlak vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Archeologie West-Friesland ontvangt wel graag de definitieve bouwplannen zodra deze beschikbaar zijn (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Dan kan beoordeeld worden of het zinvol is om de werkzaamheden te monitoren. Voor het monitoren van graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

8. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Stiboka/RGD, 1979. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 19 Alkmaar – 20 Lelystad (gedeeltelijk)*. Stichting voor Bodemkartering/ Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.

Stiboka, 1987. *Bodemkaart van Nederland. Kaartblad 19 Oost Alkmaar – 20 West (gedeeltelijk) Enkhuizen*, Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

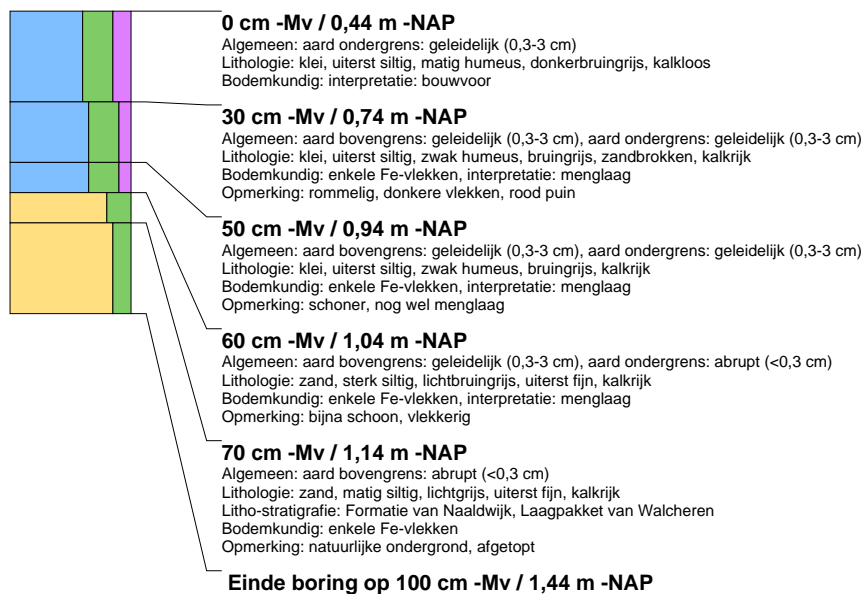
Kort, J.W. de, 2004. *Raap-Notitie 665: Plangebied 't Wuiver en Koggeweg, gemeente Venhuizen; een inventariserend archeologisch onderzoek*. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Amsterdam.

Westfries Archief

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: 19007-1

beschrijver: AG/CSO, datum: 30-1-2019, X: 139.245, Y: 516.587, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 20A, hoogte: -0,44, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, RTK-correctie, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechterland, plaatsnaam: Wijdenes, opdrachtgever: Gemeente Drechterland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

boring: 19007-2

beschrijver: AG/CSO, datum: 30-1-2019, X: 139.239, Y: 516.560, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 20A, hoogte: -0,48, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, RTK-correctie, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, provincie: Noord-Holland, gemeente: Drechterland, plaatsnaam: Wijdenes, opdrachtgever: Gemeente Drechterland, uitvoerder: Archeologie West-Friesland

